

Kjære styret i Zola-prisen. Kjære forsamling.

Vi har møtt elever som lurert på hva det vil si å være middels, elever som gråter hver torsdag fordi de på fredag skal testes i ukas mål. Vi har sett elever med tente lys i øynene i sitt første møte med skolen, et lys som slukkes før det er gått et halvt år. Vi møter elever som hver dag må vise frem sin manglende kompetanse i klassens «offentlige gapestokk» - ved å nok en gang legge en ispinne i lomma for lav måloppnåelse.

Det er en stor ære for oss og elevene å motta Zola-prisen 2015. Vi ble overrasket og vi setter utrolig pris på oppmerksomheten. Anerkjennelsen motiverer oss sterkt for fortsatt å skape en skole hvor alle elever får utvikle seg og oppleve mestring. Også små folk er kompliserte.

Året som har gått har vært et rart, turbulent og kontrastfylt år. For to anonyme lærere som liker jobben sin, som elsker å undervise og som er veldig glad i å være sammen med elevene ble rampelyset denne saken førte med seg, en stor utfordring. New Public Management-tenkning passer ikke når man samarbeider med barn om læring og utvikling.

Gode relasjoner mellom elever og lærere er avgjørende for alle former for læring, både faglig, emosjonelt, personlig og sosialt. Gode relasjoner bygges på mange måter, blant annet ved gode og tette fremovermeldinger, tydelighet i forhold til hva elevene mestrer og hva de bør/kan/må jobbe med. Vi ønsker å utgjøre en forskjell - der vi stein på stein bygger elevenes sosial-, emosjonelle- og faglige kompetanse. Når vi ser elever som «rapper» gamle tradisjonelle dikt foran hele klassen, elever som jubler høyt og får anerkjennelse av alle første gang de klarer 100 av 100 gangestykker og elever som strekker handa i været å sier «yes» første gang de har klart å lese en hel bok- da opplever elevene at det er gøy å lære og at læring både motiverer og gir gode mestringsopplevelser.

Vi vil ikke kategorisere elevene, sette dem i bås, nivådele dem, stykke opp kompetansen i kun målbare ferdigheter, eller endre vår undervisning for å leve opp til en prestasjonsorientert skole. Når vi ble presset til å jobbe på en måte som vi var grunnleggende uenig i og som gikk i mot de verdiene vi selv har, fikk vi vondt i magen. Kampen for å beskytte elevenes selvverd og å fronte formålsparagrafens og egne verdier ble en stor utfordring. I en lang periode var en overlevelsesstrategi å være usynlig på arbeidsplassen, ikke delta i diskusjoner, ikke ta på seg ekstra oppgaver eller delta på ulike kurs.

Jeg stilte spørsmål til oppgavene Sandefjord kommune påla oss- Jeg forsøkte å argumentere med bakgrunn i forskning og egne erfaringer i media og på skolen – uten å nå frem. Jeg nektet å bli en del av et system som kategoriserte elevene i tre båser: lav – middels – høy, under forventet-, forventet- eller over forventet. Jeg ville ikke sette kryss, jeg ville ikke sende hjem lange røde remser som understrekte alt eleven ikke kunne, jeg ville ikke redusere læringstilbudet til kun målbare ferdigheter og tre fag, og jeg ville ikke fortelle barn og unge at de var under forventet og at de sikkert kom til å være det om to år også. På vårparten 2013, etter utallige pedagogiske diskusjoner, ble en - til to. Joakim krysset heller ikke.

Vi ble flere ganger «kalt inn på teppet». 13.desember 2013 ventet både assisterende rådmann og skolelederen bak lukkede dører. Skoleadministrasjonen

overrakte oss et skriv fra BHR, et veletablert advokatbyrå. Konklusjonen var at vi hadde begått grovt pliktbrudd og vi kunne bli oppsagt eller avskjediget. De påpekte at vi måtte sette oss inn i forskjellen på disse to fenomenene. Vi ble sendt på «gangen» - for å lese betraktningen. Vi måtte raskt bestemme oss for hva vi skulle gjøre. En voldsom stor avgjørelse å ta. Vår framtidige arbeidssituasjon sto på spill og det ville påvirke både oss selv og familien. Det var en kamp for elevenes beste, en kamp for grunnverdiene i det norske samfunn og i skolen, en kamp for profesjonen, en kamp for egen profesjonalitet. Nå ble det en kamp for å kunne beholde jobben.

Vi ble sykemeldte. For to som aldri har vært sykemeldte, var det en stor utfordring. Å leve med uvissheten og trykket var tungt. Mange dager og netter gikk med til å tenke på om vi hadde tatt de riktige valgene. Vi levde i ei «boble».

I romjula kom Steffen Handal til Sandefjord. Å møte han, og få hans og Utdanningsforbundets fulle støtte, var et høydepunkt som løftet oss. Det å motta faglig støtte fra utdanningsforbundet sentralt, ga håp for elevene, oss og saken. Vi fikk egen advokat, Hanne Skjønberg. Hun bidro med et engasjement og en juridisk tyngde som var fantastisk noe nytt og nesten uvirkelig. «Dere føler for mye gutter» er et utsagn vi har ledd av og kost oss med mange ganger i løpet av dette året. Kjære Steffen og Hanne takk for at dere støttet vår forståelse av grunnverdiene i norsk skole, vår kamp - for elevene og - for vår profesjon. Dere ga oss troen på oss selv i en periode da vi var langt nede.

I januar ble saken kjent i hele landet. Selv om det var slitsomt og tøft å bli intervjuet, når en selv var langt nede, var det også en unik mulighet til å få et bredt engasjement blant lærere. Riksdekkende Tv, radio og et utall aviser ville ha en bit, og for to til nå anonyme lærere, ble det en stor påkjenning. Heldigvis visste vi at vi hadde stor støtte. 40 kollegaer krysset ikke – Anerkjente forskere, lærerkollegier, foreldre, elever, venner og ikke minst familie var gode støttespillere. Jeg vil spesielt få takke Åse, Tuva og Ida som stilt opp og var der når jeg trengte det i en periode da de måtte holde ut med en mann og pappa som ikke klarte å være 100 % tilstede.- Vi vil også rette en takk til høyskolen i Buskerud og Vestfold som skrev støtteinnlegg i avisa på denne tiden, og til andre utdanningsinstitusjoner som sendte blomster, kaker, vin og støttende meldinger. Magnus Marsdal har også skrevet om situasjonen i Sandefjord. Tusen takk Magnus for at du satte Sandefjordsaken på kartet blant annet i boka Lærerkoden.

Kjære Øyvind Nordhagen - kjære Pernille Jahnsen Berg - som er initiativtakere til facebooksiden Foreldre mot mål- og resultatstyring har dere utgjort en forskjell for oss. Foreldre, forskere, lærere, skoleledere fylte facebook siden med støtteerklæringer, gode faglige innlegg og entusiasme. Dere var alle med på å snu det politiske miljøet i Sandefjord. Pernille du har i tillegg bidratt med faglige avisartikler og faglig og emosjonell støtte i forhold til alle møtene med skoleledelsen på kommunalt- og skolenivå. Tusen takk begge to, dere er fantastiske.

I starten av februar fikk vi via avisene beskjed om at kommunen skulle behandle saken vår i administrasjonsutvalget. Vi ble nok en gang henvist til gangen enda vår framtid skulle avgjøres. Den 3. februar kommer beskjeden om at vi får beholde jobbene. Det var en stor seier som vi delte med alle de som bekymret seg sammen med oss. Seinere dette året blir halvårsvurderingen endret etter arbeid i ulike grupper, der

foreldre, lærere, ledere, utdanningsforbundet og administrasjonen var involvert. Takk til alle som har bidratt i denne prosessen.

Vår kamp ble endret fra å beholde jobbene, til å komme tilbake til jobb. Nok en kamp med betydelige utfordringer. Vi hadde ingen krefter. Vi var utmattet og fysisk slitne. Jobben hadde vi, men de samme personene med de samme verdiene styrte og styrer fremdeles. Vi er på vei i riktig retning. Vi opplever sterkt samhold og optimisme på egen arbeidsplass. Kjære alle gode kollegaer takk for støtte, omsorg og tålmodighet og for at vi får tid til sakte men sikkert å komme tilbake til jobb.

I en artikkel stiller Hanne Jahnsen spørsmålene: Hvordan måles sosial og emosjonell utvikling, kreativitet, demokratisk og kritisk tenkning? Hvordan måler man dannelsesaspektet i forhold til det faglige innholdet i skolen? Hvordan måler man grad av «å ta ansvar for fellesskapet», vurdere egen kompetanse personlig, fysisk, emosjonell. Hvordan måler man hvor god man er til å etablere og vedlikeholde relasjoner og vennskap. Hvordan måles holdninger til ekstrem radikalisme? Hvordan måles «å kunne si nei hvis noen ber deg være med å utføre kriminelle handlinger?»

Vi har i lang tid opplevd en skolekultur der kun det som kan telles teller. I Sandefjord har vi møtt begreper som lav, middels og høy i beskrivelser av elevene. Beskrivelser som bidrar til å definere dem. Vi opplever en skolekultur som innsnevrer læringstilbudet og setter frem tre fag som de eneste viktige - engelsk, norsk og matematikk. I Sandefjord kalt vurderingsfagene. Innenfor disse fagene er det også kun det målbare som teller.

I Sandefjord vektlegges kun en liten del av hva skolen skal lære barn. Kunnskapen i seg selv er lite verdifull fordi den tas ut av sin sammenheng og blir skilt ut fra barn og voksnes virkelighet. Man kan ikke rasjonalisere og effektivisere barns konstruksjon av alle mulig inntrykk de er utsatt for og deltar i. Læring er fantastiske, underlige og unike prosesser, de er kompliserte og underfundige. Læringen foregår inne i hver enkelt unge, i interaksjon med det sosiale livet som omgir oss. Disse spennende prosessene kan man som lærer være med å påvirke.

Vi lever i en skolekultur der lydighet og likhet seiler opp som viktige verdier og prinsipper. Lydighet oppover, lydighet til systemet. Lydighet til oppgavene som gis. Med ulike sanksjoner dersom man ikke er lydig. Kalt inn på teppet, ledere som gis lønn etter resultat, lærere som trekkes frem eller holdes nede basert på om man følger systemet eller benytter egne erfaringer og faglige argumenter imot. Likheter tretr frem og viser sitt ansikt som lik oppstart i alle klasserom, like mål til alle elever, presentert likt på lik tid av året, spise på likt, vurdere likt, undervise likt. Vi ser at likhet dreper kreativitet, likhet holder barn igjen, likhet skaper skumle holdninger til de som ikke passer i boksen. Vi ønsker at likeverd skal være prinsipp, likeverd fordrer mangfold og trekker nettopp forskjelligheten frem som styrke for læring og utvikling. Vi ønsker ikke å være med på å skape et samfunn der lydighet til systemet og likhet trekkes frem som rådene prinsipper.

I Sandefjordsaken settes lærerens kunnskaper, profesjonalitet, yrkesutfoldelse og faglige skjønn til side for byråkraters konstruerte systemer med pålagte arbeidsoppgaver. Vurderingsskjemaene og avkryssingen ble et symbol på dette. Mål- og resultatstyring prioriterer styrket ledelse, styrket lojalitet til systemet, styrket vektning av

resultater, økt trykk på prestasjoner, svekket fagforening, svekket tiltro til læreres kompetanse og svekket demokrati.

Vi har klart å vinne første omgang, vi har stoppet en del av systemet, men enda viktigere er den økte bevisstheten hos lærere, foreldre og andre på hvilke verdier dette systemet skaper og hvilke verdier vi egentlig vil at barna våre skal møte i skolen. Vi etterlyser forskningsbasert argumentasjon, med elevene og deres beste i sentrum.

Denne kampen ville det vært vanskelig å føre uten deg, Heidi Engen. Du har vært med alle fra første stund. Du har hatt døgnåpent. Vi ante ikke at du arkiverte alt. Vi opplever at vi utfyller hverandre i arbeidet for å sikre elevenes rettigheter og positive utvikling. Du har bidratt både faglig og personlig. Kjære Heidi, takk for at akkurat du er vår fagforeningsrepresentant.

Vi ønsker at lærere står sammen, bruker sine erfaringer og kunnskaper i diskusjonen om elevenes fremtid i norsk skole. Denne prisen er ikke bare en seier for oss og Sandefjordslærerne, men for elevene. Vi håper at denne prisen er med på å gi andre inspirasjon til å si fra dersom de opplever at elever blir krenket eller utsatt for urett. Vi håper at denne prisen kan være et symbol på at det nytter!

Vi er begge praktisk anlagt, og skulle egentlig begge to bli tømrere. Midt på 90-tallet arbeidet vi sammen i skolen, en liten alternativ skole i Sandefjord. Vi jobbet sammen med ei dame som har betydd mye for oss, da og nå. Hun har et faglig engasjement og en enorm skolerelatert kompetanse. Hun viser omsorg, interesse og forståelse for barn og ungdommer som ikke passer inn i skolesystemet. Hun har vært med på å prege vår interesse for pedagogikk og økt vår innsikt i menneskelige relasjoner. Hun har vært med å bygge vårt verdigrunnlag som lærere og hun bidrar til at vi utvikles og blir bedre lærere for elevene. Hanne, tanten - du har vært en enorm bidragsyter i denne kampen, du har til en hver tid stilt opp, skrevet artikler, funnet informasjon og lett frem i lovtekster. Du har inspirert, støttet, heiet, trøstet, spurt, forklart, vært sint og glad. Du har betydd og betyr utrolig mye, jeg er glad i deg.

Vi er opptatt av elevene våre. Vi vil skape rom for mangfoldet, vi vil gi elevene troen på seg selv, på egen verdi og egne styrker. Vi vil at skolen skal bidra til livslang læring, kreativitet og samhold. Vi vil at våre elever skal få utvikle empatiske evner, samarbeidsferdigheter og sterke inkluderende verdier. Vi vil ha en skole som setter gode spor- skaper gode minner, slik at elevene seinere i livet kan se tilbake på skoletiden med et stort smil om munnen. I dag har vi fått et minne for livet, et øyeblikk som gir oss et stort smil om munnen, noe vi vil huske. Vi står her – stolte, glade og ydmyke – og i meget selebert selskap. Tusen takk til alle dere som har delt opplevelsen med oss. En ekstra takk til Zola-prisen for enda en gang å sette elevenes beste på dagsorden.

Helt til slutt vil vi takke han som har stått helt nær, dag og natt, vært tilgjengelig, løftet når det var behov for det, gitt faglig støtte, stilt opp personlig og vært en fantastisk kompis – tusentakk Joakim/Marius